

YAVAŞ ATEŞ

İlhan Durusel 1965'te Ayvalık'ta doğdu. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi, edebiyat öğretmenliği yaptı (1988-94). 1994'ten beri eşi Francesca ve oğulları Deniz'le birlikte Pennsylvania'da yaşıyor, Lehigh Üniversitesi Kütüphanesi'nde arşiv ve nadir kitaplar bölümünde çalışıyor. Öykü, şiir ve yazılarından bazıları *Sombahar*, *Cumhuriyet Kitap*, *Kitap-lık*, *Mesele*, *Sarıç*, *Notos*, *Öykülem*, *Granada*, *14 Şubat Dünyanın Öyküsü*, *Askıda Öykü* ve *Japonya* dergilerinde, bir öyküsü Kanada'da çıkan edebiyat dergisi *Descant*'ın Türkiye seçkisinde yayımlandı.

Kitapları: *Blöf Kitap* (Tansu M. Gülaydın'la, 1994), *Alınyazım Kılavuzu* (1998), *Karakalem Requiem* (2003), *Süslü Nesir – Selçuklular İçin Güzel Sözler* (2007), *Gül Öksüren Melek* (2012), *Otlar Çağırıyor* (2014), *Kısa Kısa Kıssalar* (2015), *Yavaş Ateş* (2016).

*İlhan Durusel'in
YKY'deki kitapları*

- Alinyazım Kılavuzu (1998)
Karakalem Requiem (2003)
Süslü Nesir – Selçuklular İçin Güzel Sözler (2007)
Gül Öksüren Melek (2012)
Yavaş Ateş (2016)

İLHAN DURUSEL

Yavaş Ateş

Anlatı

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 4636
Edebiyat - 1317

Yavaş Ateş / İlhan Durusel

Kitap editörü: Murat Yalçın

Kapak tasarımı: Nahide Dikel
Sayfa tasarımı: Mehmet Ulusel
Grafik uygulama: İlknur Efe

Baskı: Mas Matbaacılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Hamidiye Mah. Soğuksu Cad. No: 3 Kağıthane-İstanbul
Telefon: (0 212) 294 10 00 e-posta: info@masmat.com.tr
Sertifika No: 12055

1. baskı: İstanbul, Mayıs 2016
ISBN 978-975-08-3658-9

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2016
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Kemeraltı Caddesi Karaköy Palas No: 4 Kat: 2-3 34425 Karaköy / İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İçindekiler

- Gertrude Stein: Savaştan Sonra • 9
Tolstoy: Kadının Elleri • 10
Flaubert: Aklında Başka Bir Şey • 11
F. Scott Fitzgerald: Dol Kara • 12
H. D. (Hilda Doolittle):
Soğuk Sulardan Kıyıya Deniz Nilüferi • 13
Leylâ Erbil: Vapuru Leylâ • 15
Tomris Uyar: Yazı Odası • 16
Reşat Nuri Güntekin: Ayrılık Vakti • 17
Sylvia Plath: Mutfak Robotu • 18
Vladimir Nabokov: Elyapımı Bir Sedef Tanrıça • 19
Mehmet Rauf: Yangın Mevsimi • 20
Collette: Yazar Çalışıyor • 21
Orhan Pamuk: Beş Harfli • 22
Vedat Türkali: Işığın Olmadığı Bir Yer • 23
Attilâ İlhan: Kader Köşede Bekliyor • 24
Tennessee Williams: Bir Tramvayı Kaçırma Töreni • 25
Bronte Kardeşler: Gündelikçi Romancı Kızlar • 27
Virginia Woolf: Elveda İnsaniyet • 29
Bonnie ve Clyde: Kirlenmiş Kandan • 30
Isak Dinesen (Karen Blixen): Benim Afrikam • 32
Homeros: Hikâyeye Göre... • 33
Lillian Hellman: Gürbüz ama Kırılğan • 34
Selçuk Baran: Hayat Bir Bahçeydi, Korktum • 35
Tezer Özlü: Dimdik Dikiyor • 37
Kafka: Uygun Adım Bir Gölgenin Peşinden • 38
Emily Dickinson: Kırmızı Böcek • 40
Sevim Burak: Yavaş Ateş (1) • 41
Latife Tekin: sarsız ölüm • 43

- Pelin Özer: Kuşbakışı Yokuşbaşı • 44
Neşe Karaböcek: Artık Sevmeyecek • 46
Halide Edip Adivar: Lütfen Sessizlik • 47
Turgut Uyar: Ahirete Kapı Komşu • 49
Nazlı Eray: İstanbul'a Doğru • 50
Behçet Necatigil: Maaş ve Marmelat • 51
İlhan Berk: Halikarnasoslu Çiviler, Mentешeler • 52
Vüs'at O. Bener:
Öbür Dünya Oteli / Nar Ağacı Nur İçinde • 53
T. S. Eliot: Kalk Gidelim O Zaman Tom! • 54
Grimm Kardeşler: Kurt Isırığı • 56
Jane Austen: "Bir Leydi" • 57
Steven Millhauser: Kitapta Yeri • 58
Sait Faik: 3M -- Üç M • 59
Lawrence Durrell: Çeşmeyi Seyretmek İçin • 60
Edgar Allan Poe: Edgar A. P. • 61
Yasunari Kawabata: Sessiz Akustik • 62
Dante, Longfellow, Kerem ile Aslı: Yavaş Ateş (2) ya da Ateşi
Sizin İçin Yarattık • 63
Carson McCullers: Kadın Bakkal • 66
Tarık Dursun K.: Adaların Yerleri • 68
Sonsöz ya da Yavaş Ateş Sönerken • 69

Nadas Yılıının Yılık Hikâyeleri

Savaştan Sonra

Savaştan sonraki ilk kitap fuarındayız. Frankfurt. 1949. Ayakbılırları su almış, çorapları ıslak. Vıcık vıcık yürüyüp bir tezgâhın önüne geliyor. Amerikan yazarları. Ayakta durduğu yerde sular salıyor halıya.

Ayakizleri kalıyor orda. Sağ kolunda köpeği, Basket. Köpeği öyle yorgun ve yaşlı ki hepimizden uzun yaşayacağı belli. Onu takdim ettikten sonra,

– Gertrude Stein benim adım, diyor kadın. Bir iki kitap alıp kösedeki kahveye gideceğim. Alice bekliyor. Tanışmışsınız Alice'le, değil mi? Evet, keyifsiz galiba biraz. Soğuk algınlığı herhalde, şehrin toz-dumanı da cabası. Başka bir zaman buluşuruz hep beraber, olmazsa. Paris'e yolunuz düşerse mesela... Tanıştığımızı memnun oldum. Tahmin ettiniz kendi kitaplarımdan başka kitap satın almıyorum artık. Bunlar da Alice'e hediye aslında. Benim kitaplarımı topluyor gittiğimiz her yerde. Hasta olmasaydı keşke...

Yine, memnun oldum. Görüşmek üzere.

İştahla ölüme gider gibi yürüyor Gertrude Stein. Ayakizleri de gidiyor onunla birlikte.

Tezgâhı kapatıyorum, koltuğumun altında eski baskı Gertrude Stein'lar. Kösedeki kahvede Alice'le buluşuyoruz. Frankfurt Kitap Fuarı. 1949.

Gertrude Stein

Kadının Elleri

Kadının elleri yok Baba! Bak kadının elleri yok! Bak, bak! Anna Karenina ellerini bir kürke sokmuş, soğuktan koruyor. Ayakkabılarını cilalattıyor bir çingene çocuğa. Bağcıkları çözüyor, yana yatırıyor çocuk. Ancak elleri olmayan birinin bağcıklarını başkası bağlar sanıyor öbür çocuk. Yeni öğrenmiş pabuçlarını bağlamayı, gurur duyuyor, kimseye elletmiyor.

“Bak, şurası hâlâ çamurlu. Kır müsün? Tren seyredeceğine işini doğru yap! Ver şu fırçayı bana! Piç!” diyor çocuğa Karenina. Trenin sesi geliyor. Sesi gelir önce trenin, karar ânını bildirir. Anna K. fırçayı bırakıp çenesine uzanıyor bir an çocuğun merhametle. Korkup dirseğini öne çıkarıyor çocuk. Başını koruyacak. Yüzünü okşuyor Karenina, bir sarı lira* bırakıyor avcuna. Para üstü bekliyor. Bozdurmaya gidiyor çocuk. Biliyor Anna, geri gelmeyecek çocuk, o, treni kaçırmamak için acele edip gidene kadar saklanıp bekleyecek gazete bayininin arkasında.

Trene doğru yürüyor Anna.

Tren küçülüyor o yaklaştıkça.

Trenden hızlı görünüyor Anna birbirlerine yaklaştıkça.

Tolstoy

* Ruble olsa gerek. Eski çevirmenler başka ülkelerin para birimlerini dikkate almayıp okurun tanıdık olduğu lirası, kuruşu, akçeyi kullanmayı yeğlemişlerdir.

Aklında Başka Bir Şey

“Bir içki alır mısınız? diyor Emma B. kendine cömert bir bardak doldurduktan sonra.

“İşleri kolaylaştıracaksa, evet Madam.”

“İşler, işler! Bir erkeğin aklında başka bir şey yok mudur? Evet, her şeyi kolaylaştıracak. Hadi şerefe!

“Bardak için altlık var orda, lütfen sehpanın üzerine koyma. Halka halka kalıyor izler. Sonra uğraş uğraş..”

“Bir kadının aklında başka bir şey yok mudur?” deyip çekiyor Madam’ı kendine adam.

İlk atları karşılaştı kırdı. “Sizin sürüşünüze hayranım yıllardır” dedi cesurca Emma.

“Ben seyisim, anlarım hayvanın dilinden” dedi adam.

“Yavaş ol biraz, acıtıyorsun, hayvan! Dur, şu paltoyu çıkarayım önce. İçkini içmedin mi hâlâ? Dur, onu da ben içeyim...

Şu entariyi çıkarayım, içliği de sıyrayım. Nasıl donum, güzel mi? Beğendin mi?

Elimizi çabuk tutalım, arsenik... arsenik kapıyı çalmadan.”

Flaubert

Dol Kara

Montgomery, Alabama'da bir davette muvazzaf subay Scott. Scott, "ben yazarım" diyor Zelda'ya "sen yazma bundan sonra."

Yazmıyor artık Zelda, ama okumuyor da F. Scott'ın yazdığı burjuva yakarılarını.

Gümüş yeke, altın toz: Paslı üzengi. Burda, suyumuzun göğsünde soylu at izleri.

Zelda geliyor, elinde boş bardağı. Havuzdan çıkmış, giysisi bedenine deri, ruhuna kılıf gibi.

Açılmamış bir viski vardı orda, o bar-amerikan dedikleri okyanusun bu tarafında! Hah-hah-ha!

Güney'de bir kadını boş bardakla görseler hemen koşup doldururlar. Hadi doldursanıza şunu Jöntürkler!"

"Zelda" diyoruz "Zelda, bu tarafa gel, cennetin bu tarafına... kirlisin orda, ıslaksın, veremli; küflü, ıslak ve intani..."

Bardağını savuruyor bize Zelda, anamıza bacımıza küfür-kıyamet, şişeyi alıp havuza dönüyor.

Herkes sızıp kalıyor bir süre sonra.

Zelda'nın şişesi boşaldıkça doluyor, doluyor.

F. Scott Fitzgerald

Soğuk Sulardan Kıyıya Deniz Nilüferi

Kızımız Hilda'yı oğlumuz Ezra'ya bugün, burda... diye başladı aslında senin sanat hayatın, şiirin, yazdıkların, garsonlara içini döküp mahcup kaçtığın, yazmayı düşünüp bir türlü kâğıda dökemediğin ne varsa, işte orda o gün Philadelphia'da başladı uzaklaşan ama gittikçe büyüyen bir yelkenli gibi.

“Nişanlım, müstakbel kocam” diyor Ezra Pound için, ama *TS Eliot hocam, heceyi-vezni öğrendim ondan*. Richard Aldington - evlilik cüzdanlı kocam. Mühür ve imza: Yalnız orda yan yanaydık. Yünlü kumaş kokardı, av eti, pembe şarap ve enfiye.

William Carlos Williams - arkadaşımı, kalesine sığındım onun. Kırmızı el arabasına kıvrılır, uyurdum. Öyle masum, öyle davetkâr. Bryn Mawr - University of Pennsylvania: Kulelerim; herkesten uzak; kendime, cinsime yaklaştığım. Cinsim: Su perileri, erkekfatmalar.

Bana derler Sinek kızı! Uçtum, geldim, etinin üzerine kon-
dum. Ağzımda hortum, emdim serumunu has şiirin. Tat alma-
dım. Kafiye serptim sağına soluna. Çinli ve pirinçli. Modern şi-
irimi doğurdum. Baktım, kan pıhtılı, pelte pelte. Ilık ılık sular
akıttım, yıkadım, temizledim. Kılıçığımı ayıkladım dilin.

Avrupa, Avrupa! Londini - Londra: Yunanların bilmediği kent.
Ne talih! Mısır-Yunan-İsviçre: Romalı dul tanrıça gibi perakende
gezdim kayamezarlarını. Uzandım mermer kaideye. Freud - elin-
de asası vezir gibi: kıvrıla kıvrıla ilerliyordu kareden kareye. Hün-

salık, yeni icat değil! diyorsunuz, ama azizim, feminizm benim neyime?

Ben allahın šiire girdiđi yeri gördüm. Ordaydım, ordan yazıyorum o yüzden.

H. D. diye imzaladım yazdıklarımı erkek-kadın bilinmesin. Bilmesin kimse ben aslında kimim: Atı ölü, fili veremli, veziri hain! Mat olmaya yakın bir şahbanu gibiyim. Döner miyim başladığım yere siz daha varmamışken bile oraya? Kimim, nasıl biriyim? Ben aslında kendime soruyum... Hazır aklımdayken:

“Söyleyin bana, Ezra Pound’ı affedebilir miyim?” Sualler, sualler...

H. D. (Hilda Doolittle)